

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

דו"ח מסכם על ניהול קובץ בריאות בחודשים ספטמבר – נובמבר 2009

וחישוב מפתח החלוקה ליום 1.1.2010

1. כללי

בדו"ח מסכם זה יפורטו תהליכי העבודה והחישובים אשר בוצעו בקובץ הבריאות המרכזי, במשך החודשים ספטמבר - נובמבר 2009 לקראת חישוב מפתח החלוקה ליום 1.1.2010, שלפיו יחלק המוסד לביטוח לאומי את כספי ביטוח בריאות ותשלומים אחרים בין קופות החולים השונות.

תיקון חוק ביטוח בריאות ממלכתי שנכנס לתוקף ב-1 בנובמבר 2006 קובע כי המוסד לביטוח לאומי יחשב לכל קופת חולים את השיעור מהסכום לחלוקה אחת לחודש במקום אחת לשלושה חודשים כנהוג עד כה.

בחוק ביטוח בריאות ממלכתי ובתקנותיו קיימות הוראות והגדרות לקביעת חוג המבוטחים ודרכי רישום. נזכיר את העיקריות שבהן:

- א. סעיף 4(א) לחוק הקובע חברות בקופה אחת בלבד.
- ב. סעיף 58 לחוק (בתוקף מ-1 במרס 2001) המגביל את זכאותו לשירותי בריאות של תושב ישראל ששהה בחוץ לארץ במשך שנתיים ויותר וכן של מי שחדל להיות תושב ישראל.
- ג. סעיף 68(ב) לחוק הקובע מניעת חברות כפולה.
- ד. תקנה 2(א) לתקנות רישום ונוהלי מעבר הכוללת הנחיות לרישום ילדים של הורים המבוטחים בקופות שונות.

יצוין כי על פי תיקון תקנות רישום בקופת חולים ונוהלי מעבר שנכנס לתוקפו ב-1 בינואר 1998, הרישום בקופת החולים מתבצע באמצעות סניפי רשות הדואר בלבד, במקום רישום בקופת החולים עצמן, שהיה נהוג עד אז.

כמו כן, תיקון סעיף 5 לחוק (תיקון מס' 45) שנכנס לתוקף ב-1 באוגוסט 2009 קובע שישה מועדים אפשריים בכל שנה למעבר מקופת חולים אחת לאחרת (1 בינואר, 1 במרס, 1 במאי, 1 ביולי, 1 בספטמבר ו-1 בנובמבר), במקום 4 מועדים בשנה עד כה.

כידוע, על פי תקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הקצאה לקופות חולים) התשנ"ה-1995, אין לכלול בחישוב "שיעור החלוקה" את האוכלוסיות הבאות:

א. תושב ישראל הנמצא מחוץ לישראל תקופה העולה על שנתיים רצופות ובכל אחת משנים אלה לא היה בישראל למעלה מ-90 ימים.

ב. תושב ישראל שנמצא במעצר או במאסר למעלה מ-12 חודשים.

כמו כן, החישובים נעשו בהתאם למשקלות לפי גיל על פי התיקון לתקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הקצאה לקופות החולים) (תיקון), התשס"ה-2005, שנכנס לתוקף ב-1 ביולי 2005.

להלן המשקלות לפי גיל:

<u>גיל</u>	<u>נקודות</u>
עד 1	1.55
עולה על 1 עד 5	0.96
עולה על 5 עד 15	0.47
עולה על 15 עד 25	0.40
עולה על 25 עד 35	0.57
עולה על 35 עד 45	0.68
עולה על 45 עד 55	1.07
עולה על 55 עד 65	1.69
עולה על 65 עד 75	2.86
עולה על 75 עד 85	3.56
עולה על 85	4.06

2. השינויים בקובץ בחודשים ספטמבר – נובמבר 2009

א. קליטת הצהרות

החוק קובע כי מבוטח חדש שהצהרתו נתקבלה עד 30.11.2009 יירשם בקובץ מיידית, ואילו מעברים מקופה לקופה שהוגשו עד 15.11.09 ייכנסו לתוקף ב-1.1.2010.

הצהרות אלו נבדקו במחלקת הבקרה כדי לאמת את שלמות הפרטים בהצהרות, זיהוי התושב והפרטים האישיים מול מרשם התושבים ועוד.

להלן הנתונים על קליטת הצהרות בתקופה זו, וכן על מספר הנפשות הרשומות בהצהרות:

קליטת הצהרות מרשות הדואר, בחודשים ספטמבר – נובמבר 2009

מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול	
--------	------	--------	-------	---------	--

מספר הצהרות – לפי מצב הרשומות

4,830	7,090	3,340	6,750	22,010	סך הכול
4,700	6,620	3,230	6,290	20,840	תקינות
100	350	90	370	910	שגויות
30	120	20	90	260	לא מזוהות

מספר מבוטחים לפי גיל – מהצהרות תקינות

6,311	6,974	5,359	7,865	26,509	סך הכול
2,226	1,802	2,464	3,136	9,628	עד 15
1,328	1,140	1,040	1,336	4,844	15-25
1,215	1,836	906	1,610	5,567	25-35
655	861	485	904	2,905	35-45
409	529	272	430	1,640	45-55
284	438	113	250	1,085	55-65
118	226	41	112	497	65-75
76	142	38	87	343	75+

מספר המבוטחים שבלוח אינו כולל בין היתר:

- כ-1,160 נפשות שהיו רשומות כבר באותה קופה והוגשה הצהרה נוספת;
- כ-40 נפשות השייכות כבר לקופה, אך התקבלה עבורן הצהרה נוספת הגוברת על הרישום שנעשה בעבר בצורה אוטומטית כגון ילדים בני 18;
- כ-1,720 נפשות שהגישו טופס ביטול בו הודיעו על רצונם להישאר בקופה הקודמת.

במניין ההצהרות כלולות גם הצהרות השייכות לסוגים המפורטים לעיל.

ב. מעבר מבוטחים מקופה לקופה

על פי תיקון סעיף 5 לחוק כאמור, המעברים שבוצעו מ-16.8.09 עד 15.11.09, נכנסו לתוקף 1.1.2010.

בהתחשב בתנועה הדו-סטריית של המעברים, הנתונים הם כדלקמן:

עזבו את הקופה				סך הכול	נוספו לקופה
מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית		
5,017	4,207	5,731	9,796	24,751	סך הכול
2,423	2,153	2,937	--	7,513	כללית
1,185	687	--	3,479	5,351	לאומית
1,409	--	1,221	3,301	5,931	מכבי
--	1,367	1,573	3,016	5,956	מאוחדת

כ-24,750 מבוטחים עברו לקופה אחרת ברבעון האחרון, לעומת 28,200 מעברים ברבעון הקודם.

כתוצאה ממעברים, קופת חולים כללית הפסידה כ-2,280 מבוטחים וקופת חולים לאומית הפסידה כ-380 מבוטחים. לעומת זאת, קופת חולים מכבי גדלה בכ-1,720 מבוטחים וקופת חולים מאוחדת גדלה ב-940 חברים.

ג. עדכון מצבת הנפשות המבוטחות

בסיום קליטת ההצהרות נערכו הפעולות הבאות:

1. הפחתת מקרי פטירה על פי מידע ממרשם התושבים לפי הפרוט הבא:

פטירות בחודשים ספטמבר – נובמבר 2009 לפי קופות

8,974	סך הכול
6,273	כללית
712	לאומית
1,377	מכבי
612	מאוחדת

2. הוספת ילדים על פי המידע על לידות חדשות מקובץ ילדים (ששויכו לקופה בה מבוטח מקבל קצבת הילדים), לפי הפירוט הבא :

לידות בחודשים ספטמבר – נובמבר 2009 לפי קופות

44,187	סך הכול
22,487	כללית
4,006	לאומית
10,560	מכבי
7,134	מאוחדת

3. הפחתת אנשי צבא קבע, צבא סדיר ואסירים מעל לשנה, כדי למנוע הכללתם בחישובים.

ד. קליטת בעלי דרכונים

להלן מספר "הדרכוניסטים" הרשומים בקופות החולים בסוף נובמבר 2009 :

דרכוניסטים לפי קבוצת גיל וקופה - 30.11.2009

מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול	גיל
17,721	1,733	978	2,938	23,370	סך הכול
623	36	81	531	1,271	עד 1
4,127	180	282	1,275	5,864	5-1
4,082	400	222	649	5,353	15-5
2,840	284	116	151	3,391	25-15
4,535	388	133	96	5,152	35-25
966	192	62	52	1,272	45-35
301	129	21	45	496	55-45
144	66	21	38	269	65-55
60	31	16	44	151	75-65
34	19	18	44	115	85-75
9	8	6	13	36	+ 85

הנתונים מצביעים על גידול של כ-600 דרכוניסטים שנרשמו בקופות החולים לעומת מספרם בסוף הרבעון הקודם. בנוסף לכך, כ-8,670 בעלי דרכונים קיבלו מספר מזהה אך טרם נרשמו בקופות החולים.

ה. מבוטחים השוהים בחו"ל

כזכור, התקנות מחייבות את המוסד שלא לכלול בנוסחת החישוב את אלה אשר שהו בחו"ל יותר משנתיים ובמשך תקופה זו לא היו בארץ במשך 90 יום בכל שנה. לשם כך נערכה הפגשה עם קובץ משטרת הגבולות ומקרים אלה סומנו בקובץ בסימן מיוחד שמשמעותו אי הכללה בחישוב הקפיטציה. ברור כי עובדה זו איננה שוללת את זכותם לקבל את מלוא השירותים הרפואיים בקופה בה הם מבוטחים.

140,800	מספר השוהים בחו"ל מעל שנתיים ליום 1.10.2009
<u>6,852</u>	בתוספת: שוהים בחו"ל שנוספו ברבעון האחרון
147,652	
<u>12,429</u>	ובניכוי שוהים שחזרו ארצה בתקופה זו
135,223	יתרת השוהים בחו"ל שלא נכללו בחישוב ב-1.1.2010

הנתונים מצביעים על ירידה של כ-5,600 מבוטחים השוהים בחו"ל בהשוואה לסוף הרבעון הקודם.

מספר השוהים בחו"ל אינו כולל כ-157 מבוטחים אשר היה רשום לגביהם יציאה לחו"ל מלפני שנתיים ויותר ולאחר מכן קיבלו אחת מארבעת גמלאות המוסד: הבטחת הכנסה, אבטלה, סיעוד ותגמולי מילואים.

להלן התפלגות המבוטחים שבוטל להם הסימון של שהות בחו"ל החל מ-1.1.2010:

מקבלי גמלאות שבוטלה להם שהות בחו"ל

סך הכול	157
כללית	73
לאומית	11
מכבי	57
מאוחדת	16

להלן התפלגות השוהים בחו"ל לפי קבוצות גיל בכל קופה :

שוהים מעל שנתיים בחו"ל לפי קבוצת גיל וקופה ב-31.12.2009

מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול	גיל
0	0	0	0	0	עד 1
765	1,723	257	1,349	4,094	5-1
3,154	8,043	1,483	5,967	18,647	15-5
3,289	7,763	2,241	8,600	21,893	25-15
4,637	11,045	2,783	15,292	33,757	35-25
3,822	11,141	1,906	7,913	24,782	45-35
1,701	5,313	1,168	4,242	12,424	55-45
1,201	3,547	693	3,188	8,629	65-55
639	2,015	452	1,867	4,973	75-65
402	1,132	310	1,800	3,644	85-75
159	534	174	1,513	2,380	+ 85
19,769	52,256	11,467	51,731	135,223	סך הכול

כ-38% מהשוהים בחו"ל מבוטחים בקופ"ח מכבי, כ-39% בקופ"ח כללית, כ-15% בקופ"ח מאוחדת וכ-8% בקופ"ח לאומית.

להלן מספר השוהים בחו"ל מעל שנתיים ביום 31.12.2009, לפי משך השהייה בחו"ל :

מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול	משך השהייה בחו"ל
8,135	19,582	4,084	19,879	51,680	2-3 שנים
2,627	7,053	1,500	7,148	18,328	3-4 שנים
2,456	7,043	1,470	6,652	17,621	4-5 שנים
5,036	14,941	3,382	12,829	36,188	5-10 שנים
1,515	3,637	1,031	5,223	11,406	מעל 10 שנים
19,769	52,256	11,467	51,731	135,223	סך הכול

השוהים בחו"ל בתקופה של עד 5 שנים מהווים כ-65% מסך השוהים בחו"ל שנתיים ומעלה.

ו. הגבלת זכאותם של תושבים ששהו בחו"ל – סעיף 58 לחוק

על פי תיקון סעיף 58 לחוק ביטוח בריאות, תושב ישראל השוהה בחו"ל לאחר ה-1 במרס 2001 במשך שנתיים רצופות או יותר שבהן לא שילם דמי ביטוח בריאות, לא יהיה זכאי לקבלת שירותי בריאות מקופות חולים בארץ, אלא לאחר "תקופת המתנה" של חודש כנגד כל "שנת היעדרות" (החל מ-1.11.2008).

כמו כן, מי שחדל להיות תושב ישראל וחזר להתגורר בארץ מה-1 במרס 2003 ואילך ויוכר כתושב על ידי המוסד לביטוח לאומי, לא יהיה זכאי לקבל שירותים רפואיים בארץ אלא לאחר "תקופת המתנה".

להלן התפלגות התושבים והלא-תושבים השוהים בחו"ל על פי סעיף 58 לחוק ושנקבעה להם "תקופת היעדרות":

תושבים ולא תושבים השוהים בחו"ל על פי סעיף 58 לחוק – 1.12.2009

לא תושבים	תושבים						סך הכול	גיל
	לא חבר	מאוחדת	מכבי	לאומית	כללית	סך הכול		
371,668	16,443	4,027	9,677	2,735	11,322	44,204	415,872	סך הכול
12,805	2,991	1,256	2,877	935	3,107	11166	23,971	18-24
63,479	2,076	1,170	2,184	665	3,302	9397	72,876	25-34
80,550	1,860	554	1,397	335	1,301	5447	85,997	35-44
71,884	2,461	325	964	235	829	4814	76,698	45-54
69,455	3,523	252	695	141	669	5280	74,735	55-64
30,090	1,738	191	643	157	521	3250	33,340	65-74
18,610	827	183	577	153	735	2475	21,085	75-84
24,795	931	96	340	114	858	2375	27,170	+85

מספר השוהים בחו"ל שנקבעה להם "תקופת היעדרות" גדל בכ- 2,900 לעומת הרבעון הקודם. להלן התפלגותם לפי מספר שנות היעדרות:

תושבים ולא תושבים השוהים בחו"ל לפי מספר שנות היעדרות – 1.12.2009

מספר שנות היעדרות						סך הכול
9-8	7-6	5	4	3	2	
317,591	36,143	13,557	15,605	15,964	17,012	415,872

יתר על כן כ-3,350 תושבים שחזרו להתגורר בארץ בשנה האחרונה, חייבים ב"תקופת המתנה" בתחילת דצמבר 2009 כדלקמן:

חודשי המתנה	סך הכול	כללית	לאומית	מכבי	מאוחדת	לא חבר
סך הכול	3,350	1,140	249	858	428	675
עד 4 חודשים	424	182	35	110	57	40
5-6 חודשים	2,575	878	205	660	344	488
7-8 חודשים	87	27	0	37	7	18
10-12 חודשים	148	45	8	46	17	32
14-16 חודשים	116	8	1	7	3	97

מי שחייבים ב"תקופת המתנה" כאמור, יכולים לפדותה באמצעות "תשלום מיוחד" הקבוע בחוק (9,180 ₪ החל מינואר 2009), ויוכלו לקבל את השירותים הרפואיים מיום תום תקופת התשלום (בתנאי שהוכרו כתושבי ישראל).

בחודשים ספטמבר – נובמבר 2009, כ-104 שוהים בחו"ל שילמו לראשונה את "התשלום המיוחד" כאמור.

כמו כן, כ-1,150 מבוטחים סיימו את "תקופת המתנה" במהלך הרבעון האחרון, וחזרו להיות זכאים לשירותי בריאות.

ז. קביעת תושבות והחזר תשלום בעד ביטוח רפואי ושירותי בריאות

על פי סעיף 3א לחוק, מי שאינו רשום בקופת חולים ומבקש להירשם, יגיש למוסד בקשה לקבלת אישור כי הוא תושב. לאחר קביעת תושבותו, המוסד ירשום אותו (ואת ילדו הקטין) בקופת החולים שצוינה בבקשה לקביעת תושבות, ויודיע על כך לקופת החולים.

להלן התפלגות המבוטחים ששויכו לקופת החולים ע"י הביטוח הלאומי (באמצעות טופס בל/666) בחודשים ספטמבר – נובמבר 2009:

3,794	סך הכול
1,381	כללית
235	לאומית
1,557	מכבי
621	מאוחדת

כמו כן, המבוטח זכאי להחזר תשלום בעד ביטוח רפואי ובעד שירותי בריאות בתקופה שממועד תחילת תושבותו עד למועד שבו ניתנה הודעת המוסד.

להלן מספר החזרי תשלומים שבוצעו בחודשים ספטמבר – נובמבר 2009:

סך הכול	84
החזר תשלום בעד שירותי בריאות	48
החזר תשלום בעד ביטוח רפואי	36

ח. בני זוג המבוטחים בקופות שונות

במסגרת חישובי המפתח, נספרו גם בני זוג אשר רשומים בקופות השונות כאשר הילדים שויכו לקופה המבטחת את מקבל קצבת הילדים (ברוב המקרים זאת האם), אלא אם שני בני הזוג החליטו אחרת.

שני בני זוג המבוטחים בקופות שונות ליום 1.1.2010

מספר זוגות		סך הכל נפשות (1.1.2010)	צירופי קופות
1.10.2009	1.1.2010		
34,221	34,685	128,755	כללית + לאומית
76,815	77,751	276,455	כללית + מכבי
40,583	40,941	151,093	כללית + מאוחדת
13,087	13,259	49,181	מכבי + לאומית
9,012	9,120	35,799	לאומית + מאוחדת
19,174	19,415	71,452	מכבי + מאוחדת
192,892	195,171	712,735	סך הכול

בתוך הקובץ עצמו רשומים כ-1,589,300 זוגות נשואים ומכאן כי 12.3% מהם מבוטחים בקופות שונות, המצביע על המשך העלייה בממדי התופעה הזו.

ט. הצטרפות עולים חדשים לפי קופות

בחודשים ספטמבר – נובמבר 2009, הצטרפו לקופות החולים כ-4,120 עולים חדשים לפי הפרוט הבא:

סך הכול	4,120
כללית	1,269
לאומית	272
מכבי	1,753
מאוחדת	826

מהנתונים בולט במיוחד משקלם של העולים החדשים שנרשמו ברבעון זה בקופת חולים מכבי (כ-43% מכלל העולים), הגבוה בהרבה מחלקה של הקופה בכלל המבוטחים (כ-24%).

3. פרטים על הקובץ לפי קבוצות גיל

אוכלוסיית הקובץ המעודכן משמשת בסיס לחישוב המפתח לחלוקת כספי ביטוח בריאות החל מ-1 בינואר 2010. לאחר השלמת תהליכי העדכון של הקובץ כפי שצוין לעיל, בדיקות מול מרשם התושבים ורישום עדכונים ממקורות שונים התקבלה ההתחלקות הבאה:

קבוצות גיל	סך הכול		כללית		לאומית		מכבי		מאוחדת	
	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה	מבוטחים	נפשות הכלולות בקפיטציה
סך הכול	7,506,852	7,371,629	3,937,047	3,885,316	692,523	681,056	1,860,269	1,808,013	1,017,013	997,244
עד 1	157,440	157,440	79,334	79,334	14,311	14,311	37,638	37,638	26,157	26,157
5-1	615,936	611,842	299,682	298,333	56,479	56,736	153,574	151,851	105,944	105,179
15-5	1,377,541	1,358,894	654,852	648,885	141,040	139,557	357,991	349,948	223,658	220,504
25-15	1,051,714	1,029,821	567,706	559,106	111,156	108,915	225,684	217,921	147,168	143,879
35-25	1,121,706	1,087,949	613,885	598,593	95,830	93,047	260,778	249,733	151,213	146,576
45-35	938,850	914,068	414,927	407,014	83,713	81,807	304,359	293,218	135,851	132,029
55-45	790,344	777,920	405,709	401,467	76,003	74,835	213,267	207,954	95,365	93,664
65-55	697,475	688,846	398,135	394,947	57,469	56,776	167,608	164,061	74,263	73,062
75-65	394,648	389,675	246,767	244,900	30,342	29,890	83,172	81,157	34,367	33,728
85-75	262,932	259,288	184,043	182,243	19,232	18,922	42,450	41,318	17,207	16,805
+ 85	98,266	95,886	72,007	70,494	6,691	6,517	13,748	13,214	5,820	5,661

בלוח זה מוצגים הנתונים על כלל המבוטחים בקופות לצד הנתונים על האוכלוסייה הכלולה בחישוב השיעור לחלוקה. ההבדל בין 2 הסדרות הנו מספר המבוטחים השוהים בחו"ל יותר משנתיים.

אחוז השינוי במספר המבוטחים ב-31.12.2009 לעומת 30.9.2009

0.52	סך הכול
0.38	כללית
0.43	לאומית
0.65	מכבי
0.87	מאוחדת

ברבעון האחרון, האוכלוסייה המבוטחת בקופות החולים גדלה בכ-0.5%. שיעור הגידול איננו אחיד בין הקופות, שכן הקופות החולים מכבי ומאוחדת גדלו בשיעור גבוה יותר מזה של קופות החולים כללית ולאומית.

4. חישוב מפתח החלוקה

כאמור, מפתח החלוקה מחושב על פי הנפשות משוקללות בגיל בכל קופה, לפי ההתפלגות הבאה:

7,547,063	סך הכול
4,288,388	כללית
649,557	לאומית
1,730,120	מכבי
878,998	מאוחדת

תוצאות החישוב באחוזים הן:

מ-1.1.2010	מ-1.12.2009 עד 31.12.2009	קופת חולים
100.000	100.000	סך הכול
56.822	56.873	כללית
8.607	8.614	לאומית
22.924	22.887	מכבי
11.647	11.626	מאוחדת

התוצאות מצביעות על ירידה בחלקן של קופות החולים כללית ולאומית, וגידול מקביל במשקלן של יתר קופות החולים.

כספי ביטוח בריאות וסכומים נוספים המוגדרים בסעיף 13 לחוק ביטוח בריאות, יחולקו על פי מפתח חדש זה החל מ-1 בינואר 2010.